

החובל פרק שמיני בבא קמא

ערום בר בושת הוא. פי' בקונטרס כיון דאין מקפיד להלוך ערום צפני בני אדם מי הוי כלל בר בושת וק' לפירושו מ"ש דפריך אצרייתא הוה ליה למפרך אמתימתין דקתני המצייס את הערום חייב ונראה לפרש דאמתימתין לא פריך דפשיטא דערום

דמיכלמו ליה ומיכלם. כשמוכרין לו צושת ומכלימין אותו זה מלכוד: ערום צפני בני אדם מי הוי בר בושת: **זים המרחץ**. בני אדם עומדים ערומים ואין להם צושת: **ציישו יסן**. צייש אדם יסן: **ומה**. מתוך שנמו ולא הכיר בצשתו שעשה

בר בושת הוא אם רוקק צו או סטרו אכל לשון הצרייתא משמע ליה ציישו ערום שמציישו צמה שמגלהו ומערימו ועוד דקתני אין דומה ציישו ערום לציישו לצוה ואם רוקק צו או סטרו כך מצייס כשהוא ערום כמו כשהוא לצוה ולכן פריך ערום צו צושת הוא אם ערום היאך הערימו והא דקתני נמי צצרייתא ציישו צצית המרחץ חייב צציישו ערום נמי קאי שהערימו צצית המרחץ והשתא א"ש הא דפריך צית המרחץ צו צושת הוא צערומוי והלא דרך בני אדם להיות ערומים צמרחץ:

דמיכלמו ליה ומיכלם: **מתני'** המבייש את הערום המבייש את הסומא והמבייש את הישן חייב וישן שבייש פטור (ג) נפל מן הגג והויק ובייש חייב על הגוף ופטור על הבושת (ה) עד שיהא מתכוין: **גמ'** ת"ר ביישו ערום חייב ואינו דומה ביישו ערום לביישו לבוש ביישו בבית המרחץ חייב ואינו דומה ביישו בבית המרחץ לביישו בשוק אמר רב ערום חייב ערום בר בושת הוא אמר רב פפא מאי ערום דאחא זיקא כרכינהו למאניה ואתא הוא דלינהו טפי וביישיה ביישו בבית המרחץ חייב בית המרחץ בר בושת הוא א אמר רב פפא ישיבושו על גב הנהר הבעי ר' אבא בר ממל ביישו ישן ומת מהו מאי קמבעיא ליה אמר רב זבדי הכי קמבעיא ליה משום כיסופא הוא והא מית ליה ולית ליה כיסופא או דלמא משום זילותא הוא והא אוזליה ת"ש ר"מ אומר יחרש וקטן יש להן בושת שוטת אין לו בושת אא"ב משום זילותא היינו דקתני קטן אלא אי אמרת משום כיסופא קטן בר בושת הוא אלא מאי משום זילותא אין לך בושת גדולה מזו מכל מקום ניפשוט מינה דמשום זילותא הוא דאי משום כיסופא קטן בר כיסופא הוא כדאמר רב פפא דמיכלמו ליה ומיכלם הכא נמי דמיכלמו ליה ומיכלם רב פפא דמיכלמו ליה ומיכלם דידיה הוא והא מיית ליה או דלמא משום בושת משפחה תא שמע חרש וקטן יש לו בושת שוטת אין לו בושת אי אמרת בשלמא משום בושת משפחה היינו דקתני קטן אלא אי אמרת משום כיסופא דידיה קטן בר בושת הוא אלא מאי משום בושת דבני משפחה אפי' שוטת נמי שוטת אין לך בושת גדולה מזו מ"מ ניפשוט מינה דמשום בושת משפחה דאי משום כיסופא קטן בר כיסופא הוא אמר רב פפא אין דמיכלמו ליה ומיכלם והתניא ר' אומר חרש יש לו בושת שוטת אין לו בושת קטן פעמים יש לו פעמים אין לו ה"א דמיכלמו ליה ומיכלם הא דמיכלמו ליה ולא מיכלם המבייש את הסומא וכו': מתניתין דלא כר' יהודה דתניא ר' יהודה אומר סומא אין לו בושת וכך היה ר' יהודה פטור מחייבי גלויות ומחייבי מלקיות ומחייבי מיתות ב"ד מ"ט דר' יהודה גמר ענין ענין מעדים זוממין מה התם סומין לא אף הכא סומין לא מחייבי גלויות דתניא (ג) בלא ראות ה' פרט לסומא דברי ר' יהודה ר' מאיר אומר לרבות את הסומא מ"ט דר' יהודה אמר לך ואשר יבא את רעהו ביער לחטוב עצים ואפי' סומא כתב רחמנא בלא ראות למעוטי ור' מאיר כתב רחמנא בלא ראות למעוטי וכתב רחמנא בבלי דעת למעוטי הוי מעוטי אחר מעוטי ואין מעוטי אחר מעוטי אלא לרבות ור' יהודה ההוא בבלי דעת פרט למתכוין הוא דאתא חייבי מיתות ב"ד אתיא רוצח רוצח מחייבי גלויות חייבי מלקיות אתיא רשע רשע מחייבי מיתות בית דין תניא אידך ר' יהודה אומר סומא אין לו בושת וכן

תורה אור השלם

- או בכל אבן אשר ימות בה בלא ראות ופלי עליו וימת והוא לא אויב לו ולא מבקש רעהו: במדבר לה כג
- ואשר יבא את רעהו ביער לחטוב עצים ויפלה ידו בגרן ויברת העץ ויגשל הגרן מן העץ וימצא את רעהו וימת והוא יבא אל אהת העצים האלה וחי: דברים יט ה
- וה דבר הרצח אשר יבוס שמה וחי אשר יבא את רעהו בבלי דעת והוא לא שגא לו מתמל שלשם: דברים יט ד

מוסף רש"י

בלא ראות. דמשמע כאן לא ראה. אכל רואה במקום אחר. פרט לסומא. שאינו רואה צדוק מקום (מכות טז) שערב צבונג שאינו גולה. והכי קאמר בלא ראות. זה שהרגו לא ראהו. דאלו ראהו לא היה הורג. מכלל דיש ספק צדו לראות ולית רואה (נדרים טז) ע"ש.

דאחא זיקא בו'

אכל אם הוא עמנו דלינהו וצא חצירו או שמה אורחא דמילתא נקט דאחא זיקא: **ביישו ישן** ומת מהו. מינה דלא מייתי הכא מילתיה דרב ששת דצריש הנחנקין (סנהדרין דף פה. וסס"ה) פריך בפשיטות והאמר רב ששת ציישו יסן ומת חייב וש ספרים שכתוב בהן והאמר רב ששת ציישו יסן חייב וליג' ומת ולא נהירא כלל דמה ענין יסן לגבירא קטילא שינא ליהרג ועוד מאי קמיל רב ששת ממתיתין היא המצייס את הישן חייב ומייהו אין מימה כ"כ שלא הביא כאן מילתא דרב ששת למיפשט צעין דכה"ג אשכחן צאין צין המורר (מדרס דף לה: וסס"ה) דליציעיא הני כהני שלוחי דידן הוו או שלוחי דשמיא הוו ולא מייתי מילתיה דרב הונא צריה דרב יהושע דלמר צפיק קמא דקדושין (דף כג: וסס"ה) הני כהני שלוחי דרחמנא נינהו דאי שלוחי דידן מי איכא מידי דאין לא מצי עבדי ואינהו מנו עבדי' כך קשה דצמסקנא דהכא משמע דציישו יסן ומת פטור דמסיק דמשום כיסופא דידיה הוא ור"ת גריס התם והאמר רב ששת ציישו חייב ואינא ליהרג קאי: **סומא** אין לו בושת. דסומא שצייש פטור אכל המצייס את הסומא חייב דהא לא משמע מענין שיהא פטור וכן משמע מתוך פירוש הקונטרס דפי' דדייק ממתיתין דלא כרבי יהודה מדלא קתני סומא שצייש פטור דקתני

ישן שצייש פטור משמע דלא מצי **בזה** דאחא סומא לא. וא"ת אי מה להלן גזלנים ועבדים לא אף גבי צושת ליפטרו וכ"ת אשה תוכיח דפסולה לעדות וחייבת צושת כדכתיב והחזיקה צמזשויו א"כ סומא נמי לא אחי וי"ל כיון דענין ענין גמר אע"ג דענין צצית דין קאי סברא הוא דלענין דבר התלוי צצריה נימנה ג"ש: **ואין** מעוטי אחר מעוטי אלא לרבות. מימה לא ליכתוב שום מעוטי וממילא אחריו וכן יש להקשות גבי אין ריבוי אחר ריבוי אלא למעוט: **חייבי** מלקיות מנין אתיא רשע רשע. רבי יהודה דריש הכא ג"ש דרשע רשע ורובן לא פליגי אלא דלא פטרי סומא אפילו צצייבי גלויות וצאחד דיני ממונות (סנהדרין דף לג: וסס"ה אחי) גבי דיני נפשות מחזירין לזכות נמי אמר חייבי מלקיות מנין אתיא רשע רשע תניא נמי הכי כו' וסתמא דגמרא דריש לה צפ"ק דמכות (דף ה:) גבי אין העדים זוממין נהרגים עד שיגמר הדין על פיהם והא דלמר צפיק קמא דסנהדרין (דף י:) מאי טעמא דרבי ישמעאל דלמר מכות צכ"ג אמר אבי אחי רשע רשע רבא אמר מלקות תחת מיתה עומדת לאו משום דלית ליה לרבא רשע רשע אלא משום דלא לריך דמגוף המלקות שמעיין דהוי צכ"ג דמלקות תחת מיתה ומיתה צכ"ג ולענין מחזירין לזכות לא שייך כל כך מלקות תחת מיתה עומדת דשמה צצית דוקא משום דשפטו העדה והאילו העדה וכן צפיק קמא דמכות (דף ה:) גבי משלשים צממון ואין משלשים צמכות דלמר מנא הני מילי אמר אבי אחי רשע רשע רבא אמר צעין כאשר זמס וליכא לאו משום

(א) לעיל פ"ה. (ב) שנאמר ושלחה ידה והחזיקה צמזשויו אינו חייב על הצושת. רש"י (ג) סנהדרין פה. (ד) אין זה מצייס' אלא רב פפא הוא דמפי' הכי. העתק מחילופי גרסאות. (ה) מכות ט: מדרס פו: (ו) וימתא מג. (ז) וי"ן. (ח) ס"א אלמא. (ט) ד"ה והאלמא. (ע) ד"ה א"ל. (פ) ד"ה דלמר. (צ) וי"ט תוספתא וימתא. (ק) ד"ה מי תוספו צ"מ. (קא) ד"ה מן. (קב) גס צממנות ט: ד"ה אין הניחו צמיתה וימתא. (קג) ד"ה מרי כמנו יעו"ט ע"י ע"ש.

הגהות הב"ח

(א) במשנה ופטור על הצושת שגא' ושליחה ידה והחזיקה במזבושו אינו חייב על הבושת עד שיהא ממתיין:

גלוין הש"ס

רש"י ד"ה בעדים זוממין וכו' האך יציר תמוה לי הא יטול להעיד שראה קודם שכתמא שזה קטע ידו והחזיק על מעשה שלו שהיה צעיקן סומא וה"ו צצושת ולי"ע. ולמ"ש תוספות צ"ב דף קטע ע"א ד"ה אי דלמסקנא סומא פטור להעיד צהולא וצהולא' שם דסומא פטור דכתיב או ראה פרט לסומא יוחא סוגיא דהכא: תוס' ד"ה ביישו וכו' וביהו אין תיבא כ"ב. עי' צממין צממנות פ"ג דמכות צציעיא דנשים צצממין דאורייתא:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
[א] גמ' אמר רב פפא שציישו. עיין שטיה מקובלתי:

רבינו הנגאל

תניא רבי אומר וכו'. ולא קשיא הא דמכלמו ליה ומיכלם. והא דמכלמי ליה ולא מיכלם. וכן הלכה. מתני' דלא כר' יהודה דתניא וכו'.